

Aleg. 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 18. maja 1893. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania sprawozdanie komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicyi, i polecił przedłożyć nowy projekt pomienionej ustawy. W wykonaniu zatem powyższej uchwały, mamy zaszczyt przedstawić co następuje:

Jeszcze w roku 1888 Wydział krajowy wskutek uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 17. stycznia i 24. stycznia 1887 r. przedłożył do LW. 53.937/87 (Al. 35). sprawozdanie z projektem ustawy łowieckiej ułożonym, na podstawie opinii udzielonej przez ankietę w tym celu zwołaną.

Sprawozdanie to jednak nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu, a tymczasem c. k. Rząd na ostatniej sesji wniósł przez siebie wygotowany projekt (Al. 1 z r. 1893) nad którym obradując komisja administracyjna, przedłożyła Wysokiemu Sejmowi projekt przerobiony ustawy łowieckiej, który to właśnie przekazany nam został do zbadania.

Mieliśmy tedy jako substrat do rozpoznania trzy dotychczas opracowane projekty ustawy, które w głównych zasadach tak co do pojęcia prawa polowania, jakoteż sposobu użytkowania z niego, w niczem się nie różnią między sobą, i prócz wprowadzenia nieistniejących dotąd kart myśliwskich, nie odbiegają zasadniczo od obowiązujących w kraju naszym przepisów o polowaniu. Projekta te stanowią niejako zbiór w jedną uporządkowaną i organiczną całość wydawanych od roku 1786 w tej materji przepisów i rozporządzeń, z usunięciem licznych wątpliwości i kwestyj, już przez ten czas w drodze rekursów rozstrzyganych.

Obecnie więc, Wydział krajowy przyjął za podstawę elaborat swój z roku 1887 z pewnemi zmianami tak pod względem wewnętrznego podziału materji na działy, jakoteż pod względem odmiennego sposobu wykonywania niektórych przepisów.

Przyjęliśmy podział materji według projektu rządowego aprobowanego przez komisyę sejmową — przenosząc dział o kartach myśliwskich na dalsze miejsce, po innych przepisach stanowiących samo przez się treść właściwej ustawy łowieckiej.

Dalej, co do redakcyj większej części paragrafów, przyjęliśmy tekst podany przez komisję administracyjną z odpowiedniem stylistycznym przerobieniem.

Co się zaś tyczy zmian odnoszących się do osnowy projektu, wprowadziliśmy pominęta zupełnie w projekcie rządowem ingerencyę Władz autonomicznych przy wykonywaniu ustawy, wychodząc z tej zasady, że sprawa łowiecka jako sprawa kultury, należy do ustawodawstwa krajowego, z zatem, że Wydziały powiatowe z tego tytułu i z tytułu nadzoru nad majątkiem i dobrem gminy, powinny tu mieć zapewniony swój udział.

W §. 3. ustępie 6. przyznaliśmy w ogóle prawo samoistnego polowania wszystkim gminom na obszarach stanowiących ich majątek gminny, jeżeli przestrzeń tego najmniej 115 hektarów wynosi. Dawniejsze projekty, prawo to przyznają tylko gminom mającym własny statut i 30-tu miastom rządzącym się ustawą z dnia 13. marca 1889. (Nr. 24. d. k.) Wydział krajowy jednak nie uważał właściwem odbierania tego prawa innym gminom, skoro ustawa gmina zapewnia im prawo zarządu majątkiem w każdym innym kierunku.

W §. 47. zmodyfikowaliśmy przepis o szkodach przez dziki wyrządzanych w ten sposób, że politycznej władzy powiatowej służy prawo, albo uznać odpowiedzialnymi za szkody właścicieli lasów, którzy zwierzęta te hodują, albo udzielać osobom przez gminę wskazanym bezpłatne certyfikaty na używanie broni palnej dla tępienia dzików i innej szkodliwej zwierzyny.

Sprawę szkód przez dziki wyrządzanych w ziemiopłodach, uważamy za mającą donioślejsze znaczenie dla ludności wiejskiej w niektórych okolicach kraju, która faktycznie nie mając pozwolenia na utrzymanie broni palnej, pozostaje wobec tych szkodników, bez żadnej skutecznej obrony, czego dowodem tak liczne co roku petycje wnoszone z zażaleniami do Wysokiego Sejmu.

Dziki, zaliczone są do zwierząt niepodlegających ochronie, a temsamem użytkujący z polowania nie odpowiada za szkody przez nie naprządzane. Z tego powodu, w projekcie tu przedłożonym, włożyliśmy na osoby broń posiadające obowiązek tępienia dzików, a zatem i odpowiedzialność za szkody, jeżeli właściciele lasów gdzie dziki stale przebywają nie czynią nic, co przeszkadza ich rozmnażaniu się, a nawet je hodują. Włożyliśmy dalej na władze polityczne obowiązek urządzania obław publicznych, a wreszcie także obowiązek udzielania bezpłatnych certyfikatów na posiadanie broni osobom godnym zaufania, które gmina wskaże, bez względu czy użytkujący z polowania zgodzi się na wybór tych osób, lub nie, jak tego wymaga odnośny przepis projektu komisji Sejmowej.

Przy kwalifikacyi na dzierżawców polowań gminnych, wprowadziliśmy do §. 15. możność przedkładania przy licytacyi zapewnień Władz politycznych powiatu, że kandydat do dzierżawy, kartę myśliwską otrzymać może. Przepis ten skutecznie wpłynąć powinien na pomnożenie licytantów, nie zmuszając ich do zakupywania kart myśliwskich, których w razie nie utrzymania się przy licytacyi, mogą nie potrzebować.

W dziale III. „O szkodach wyrządzanych przez polowanie i zwierzynę“ przyjęliśmy ten sam sposób postępowania, jaki przepisuje obowiązująca ustawa polowa w dziale IV. z dnia 17. lipca 1876 (Nr. 29. D. u. k.) Natura szkody w ziemiopłodach jest ta sama, czy ją wyrządzi zwierz domowy, czy dziki, zatem postępowanie przy jej ocenianiu i zasądzaniu odszkodowania, może być z ustawy polnej tu zastosowane. Okoliczność ta ułatwi stronom wszelkie dochodzenia i uwolni Władze od konieczności stanowienia nowych organów i nowych przepisów dla dochodzenia i orzekania o szkodach przez polowanie, lub zwierzynę wyrządzanych.

Powołując się wreszcie na motywa nasze przytoczone w sprawozdaniu z dnia 4. listopada 1887 r. L. 53.937 (Al. 35. z r. 1888), opuszczenie ustępów niektórych z pierwotnego projektu ustawy, jak o dozorcach polowania i udzielanie nagród za uбиcie drapieżnej zwierzyny usprawiedliwiamy tem, że nieznalazły one w dotyczących projektach rządowym i komisji administracyjnej żadnego uwzględnienia.

Wnosimy zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączającą się ustawę łowiecką wraz z ustawą wykonawczą.

Z Rady Wydziału kraj. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 5. stycznia 1894.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Art. II.

Wszelkie kontrakty o dzierżawę polowań gminnych, przed wprowadzeniem w wykonanie niniejszej ustawy zawarte, bez względu czy one na mocy tej ustawy stanowią mają na przyszłość okręgi samodzielnego polowania — ważne są, aż do czasu ich expiracyi o tyle, o ile ich rozwiązanie z innych przyczyn nie nastąpi. Zatem wszelkie spory dotyczące praw właścicieli i dzierżawców polownia, jakoteż pretensye do odszkodowania, mają być rozpoznawane według dotychczas obowiązujących ustaw i rozporządzeń, z zastosowaniem jednak przepisów niniejszej ustawy pod względem ich dochodzenia.

Art. III.

Wykonywanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1. Każdemu posiadaczowi gruntu przysługuje w granicach niniejszej ustawy, prawo polowania, t. j. hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie wszelkiej dzikiej zwierzyny i dzikiego ptactwa na gruncie jego będących, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. oraz jaj dzikiego ptactwa.

§. 2. Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleni i daniel, gemza, kozica, sarna, zając, dziki królik, borsuk i świstak. Z ptaków: głuszec, głuszc-cietrzew, cietrzew, jarząbek, pardwa i kurapatwa, przepiórka, chruściel, (derkacz), kurka wodna, łyska, bażant, drep, siewka, ozajka, różne rodzaje bekasów jako to: słonka, bekas mały, dubelt, krzyk i t. p. kulik, dziki łabędź, dzika gęś, gatunki dzikich kaczek jak: krzyżówka, cyranka i t. p. i różne gatunki dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny i ptactwa.

§. 3. Prawo polowania na własnych gruncach wykonywane być może albo w sposób samodzielny, albo przez wydzierżawienie.

Wykonywanie prawa polowania w sposób samodzielny (własny zarząd, wydzierżawienie i t. p.) przysługuje:

a) posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni obszaru gruntowego wynoszącego co najmniej

115 hektarów, bez względu czy on jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, pojedynczą lub zbiorową i bez względu, czy ten obszar leży w jednej gminie lub miejscowości, lub czy się rozciąga na terytorium więcej gmin, względnie miejscowości.

b) Gminie służy samodzielne polowanie tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy, jeżeli obszar ten wynosi co najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni.

Drugi, koleje żelazne, rzeki, potoki, kanały jakoteż wody stojące i wyspy na wodach, które przeryniają grunta, nie uważają się za przerwy obszaru, jeżeli się można dostać z jednej części kompleksu do drugiej nie przechodząc przez obcą posiadłość.

c) Posiadaczom zwierzyńców, to jest przestrzeni gruntowych dowolnych rozmiarów przeznaczonych do hodowli zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw jej wydostaniu się na grunta sąsiednie.

W razie sporu o to, czy jaka przestrzeń gruntowa uważaną być ma za zwierzyńiec w myśl powyższego postanowienia, rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa.

§. 4. Posiadacze wszystkich innych obszarów czy w gminie, czy na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie posiadają warunków określonych §. 3 niniejszej ustawy, korzystać mogą z prawa polowania tylko przez niepodzielne wydzierżawienie tego prawa drogą licytacji publicznej.

B. Ustanowienie Okręgów polowania.

§. 5. Najpóźniej w sześć miesięcy po ogłoszeniu niniejszej ustawy, Władza polityczna powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej, ustanowi w powiecie okręgi tak samodzielnego polowania §. 3. niniejszej ustawy określone, jakoteż okręgi polowania gminnego wydzierżawiać się mające (§. 4), a zarazem ogłosi w miejscu swej siedziby, jakoteż w każdej gminie i na obszarze dworskim edykt z wezwaniem

do wnoszenia w ciągu sześciu tygodni zarzutów przeciw skutecznionemu podziałowi.

Polityczna władza powiatowa zbada wniesione zarzuty, i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

Niewniesienie zarzutów i innych życzeń, lub prawomocne ich załatwienie orzeczeniem władzy politycznej ma ten skutek, iż ustanowione okręgi polowań pozostają niewzruszone przez najbliższy okres dzierżawny.

§. 6. Polityczna władza powiatowa przy ustanowieniu okręgów polowań czy samodzielnych, (§. 3.) czy podlegających wydzierżawieniu, (§. 4) obowiązana jest za zgodą Wydziału Rady powiatowej, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania, uwzględnić życzenia gmin i obszarów dworskich wniesione w ciągu 6 tygodni po ogłoszeniu edyktu w wypadkach:

a) jeżeli posiadacze obszarów, którym przysługuje prawo samodzielnego polowania z mocy §. 3. lit. *a* i *b* pragną obszary swoje i to na cały najbliższy okres dzierżawy, przyłączyć do obszaru polowania gminnego, a Zwierzchność gminy na to się zgodzi.

b) jeżeli w warunkach obopólnej zgody, dwie lub więcej gmin, oraz posiadacze obszarów dworskich z mocy §. 4. do okręgu polowania gminnego przydzielonych, zażądatają ustanowienia wspólnego okręgu polowania gminnego na cały najbliższy okres dzierżawny.

c) w ten sam sposób uwzględnić należy żądania gmin, lub przełożonych obszarów dworskich w kierunku rozdzielenia istniejących dotychczas okręgów polowania, jeżeli szczególne stosunki miejscowe, a głównie różnorodność polowań, rozdział ten usprawiedliwiają i jeżeli żadna z tych części nie będzie obejmowała na przyszłość mniej niż 115 hektarów przestrzeni.

§. 7. Jeżeli kształt lub odgraniczenie samodzielnego lub gminnego okręgu polowania będą tak nieregularne, że użytkowanie na nich z polowania doznałoby przeszkód, lub przynosiło szkodę kulturze łowieckiej w sąsiednim okręgu myśliwskim, może polityczna władza powiatowa na żądanie strony interesowanej objawione w czasie wyżej w §. 5. oznaczonym, wyjątkowo wyłączyć pojedyncze parcele z teryto-

ryum jednego okręgu polowania, a przyłączyć je do sąsiedniego, przestrzegając, aby wskutek tej zmiany nie nastąpiło zmniejszenie którego bądź z okręgów niżej 115 hektarów przestrzeni

§. 8. Jeżeli pewna część okręgu polowania czy samodzielnego, czy gminnego o przestrzeni mniej niż 115 hektarów należąca do jednego lub więcej posiadaczy, otoczona jest przez inny okręg polowania w całości, lub w dwóch trzecich częściach, polityczna władza powiatowa na żądanie jednej ze stron interesowanych w czasie właściwym (§. 5) wniesione, przyłączy tego rodzaju enklawę do otaczającego ją okręgu i odda ją w dzierżawę posiadaczowi tegoż na cały per-
 ryod dzierżawy, bez licytacji.

Czynsz dzierżawny przyłączonych parcel lub enklaw, w braku porozumienia się stron interesowanych, oznaczy polityczna władza powiatowa z uwzględnieniem przestrzeni, podług przeciętnych cen dzierżawnych w trzech najbliższych okręgach polowania gminnego pobieranych.

§. 9. O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów myśliwskich, tudzież o przeprowadzaniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancji polityczna władza powiatowa, po wysłuchaniu opinii Wydziału Rady powiatowej.

C. Wydzierżawianie polowań gminnych.

§. 10. Czas trwania dzierżawy polowań gminnych (§. 4.) ustanawia się na lat 6. Wyjątkowo tylko i to z ważnych powodów może Wydział powiatowy zezwolić na przedłużenie tego okresu do lat 9.

§. 11. Wydzierżawianie gminnego polowania (§. 4, 5, 6.) skutecznie polityczna władza powiatowa drogą publicznej licytacji w miejscu swego urzędowania, lub w innym urzędzie, gdzie władza ta oznaczy; wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

§. 12. C. k. Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem krajowym, ułoży na podstawie niniejszej ustawy formularz sporządzać się mających aktów wydzierżawiania polowań gminnych i takowy publicznie ogłosi.

§. 13. Ogłoszenie o dzierżawie nastąpi na 6 miesięcy przed upływem dawniejszej dzierżawy, które rozpowszechnić należy w sposób w miejscu praktykowany, a jeżeli spodziewanem jest osiągnięcie znaczniejszego czynszu dzierżawnego i w jednej z gazet w powiecie rozpowszechnionej.

O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacji, należy jednocześnie zawiadomić Wydział Rady powiatowej i wszystkie gminy, ewentualnie i obszary dworskie których grunta należą do wydzierżawić się mającego okręgu polowania gminnego.

§. 14. Obwieszczenie o odbyć się mającej licytacji zawierać ma potrzebne wiadomości o wydzierżawić się mającem polowaniu, jako to: granicę okręgu myśliwskiego, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadyum, termin i miejsce odbycia licytacji.

Ostateczny termin odbycia licytacji nie może być późniejszy, jak na 6 tygodni przed upływem dotychczas trwającej dzierżawy.

§. 15 Do dzierżawy polowania gminnego dopuszczone być mogą tylko osoby fizyczne, posiadające kartę myśliwską lub piśmienne przyrzeczenie Władzy politycznej, iż w razie wydzierżawienia polowania gminnego wspomnianą kartę otrzymać mogą, wreszcie Towarzystwa myśliwskie istniejące na podstawie zatwierdzonych przez Władze statutów.

Wszelkie umowy zawarte z pominięciem tego przepisu, uważane będą za nieważne.

§. 16. Na podstawie aktu licytacji przyzna polityczna Władza powiatowa zalicytowane polowania gminne temu, kto najwyższą cenę dzierżawną zaoferuje.

§. 17. Przeciw odmowie zatwierdzenia aktu, służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania rekurs wniesiony i uwzględniony zostanie, należy orzec unieważnienie dokonanej licytacji i ponowne wydzierżawienie polowania gminnego zarządzić, chyba że Władza o rekursie decydująca, uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego rekursu przeciw zatwierdzeniu dzierżawy polowania gminnego, pra-

wo wykonywania tego polowania aż do ostatecznego rozstrzygnięcia pozostaje przy tym, kto się utrzymał przy licytacji.

Jeżeli polityczna Władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyznała dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, Władze do tego powołane aż do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jakby polowanie w dotyczącym okręgu nie było wydzierżawionem (§. 18. ustęp 2gi).

§. 18. Jeżeli wydzierżawienie polowania gminnego przy pierwszej licytacji za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, Władza zarządzająca wydzierżawienie ogłosi w terminie skróconym powtórnią licytację, zniżając cenę wywołania o 25%.

W razie zaś gdyby i powtórna licytacja spelzła na niczem, Polityczna władza powiatowa po porozumieniu się z Wydziałem Rady powiatowej i wysłuchaniu stron interesowanych, obmyśli inny niekosztowny sposób użytkowania z prawa polowania.

§. 19. Dzierżawca polowania winien złożyć pod rygorami w akcie wydzierżawienia przyjętymi, najpóźniej w dni 14 po licytacji dwuletni czynsz dzierżawny, z którego połowa uważana będzie za kaucyą, a druga połowa za czynsz dzierżawny na rok pierwszy.

Kaucya może być złożona w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i deponowana w c. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu; zaś czynsz dzierżawny do rąk wydzierżawiających polowanie w umowie wskazanych.

Kaucya jest poręką za grzywny na które skazany być może dzierżawca polowania gminnego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania które dzierżawi, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych.

Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jaki bądź sposób została zmniejszona poniżej jednorocznego czynszu, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu dni 14, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu,

kaucya zwróconą będzie dzierżawcy, o ile w całości lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele dla których służyła.

§. 20. Roczny czynsz dzierżawny za następne lata, składać ma dzierżawca na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego Zwierzchności gminy i przełożonym obszarów dworskich w akcie wydzierżawienia do tego upoważnionym, w kwotach stosownie do posiadanej przestrzeni obliczonych, pod rygorami tamże zastrzeżonymi.

§. 21. Zwierzchność gminy po odebraniu czynszu od dzierżawcy, winna najpóźniej w 6 tygodni rozdzielić takowy między pojedynczych posiadaczy gruntów wydzierżawionego obszaru polowania.

§. 22. Jeżeliby dzierżawca polowania mimo trzechkrotnego zastosowania do niego kar za przekroczenia myśliwskie, okazał się niepoprawnym, lub nie dopełniał innych warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych a rozwiązanie umowy za sobą pociągających, polityczna władza powiatowa z własnej inicjatywy, lub na żądanie uprawnionych do polowania, ma prawo usunąć go od dalszej dzierżawy i zarządzić ogłoszenie nowej licytacji na wydzierżawienie tego okręgu na jego koszt i ryzyko.

§. 23. Bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością, zadzierżawionego polowania w całości ani części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą, czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.

§. 24. Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w 4 tygodnie po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez pozostały czas dzierżawy jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzeniem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

§. 25. Jeżeliby w ciągu trwania dzierżawy, polowania gminnego niektóre parcele gruntowe przeszły na własność posiadaczy sąsiedniego obszaru korzystającego w myśl §. 3. niniejszej ustawy z samodzielnego prawa polowania, wydzielenie

tych parcel z obszaru polowania gminnego, bez względu na ich przestrzeń, nie może nastąpić wcześniej, jak po expiracyi trwającej umowy dzierżawnej.

Jeżeliby znów w ciągu trwania dzierżawy polowania gminnego, nastąpiło powiększenie tego obszaru przez przyłączenie nowych parcel, gruntowych, dzierżawca polowania obowiązany jest przyjąć takowe na czas służącej mu jeszcze dzierżawy, jeżeli ich rozległość nie dochodzi 115 hektarów, za dodatkową opłatą czynszu dzierżawnego w stosunku do powiększonej przestrzeni i płaconej dotychczas ceny.

Jeżeliby zaś rozległość przyłączonych parcel do obszaru myśliwskiego gminnego wynosiła 115 hektarów lub więcej, służy dotychczas owemu dzierżawcy prawo i wybór, albo korzystać z polowania na powiększonym w ten sposób obszarze za opłatą dodatkowego czynszu jak wyżej, lub zrzec się służących mu jeszcze praw do dzierżawy.

W tym ostatnim wypadku władza uprawniona do wydzierżawienia w 14 dni po otrzymaniu zrzeczeniu się dzierżawcy, zarządzi ogłoszenie nowej licytacji na dzierżawę polowania gminnego w powiększonym obszarze.

§. 26. Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego bez przetargu, po ukończeniu się okresu na której zostało drogą licytacji wydzierżawione, może nastąpić na dalszy sześcioletni okres czasu przez polityczną władzę powiatową wtenczas tylko, jeżeli o to wszystkie strony interesowane wniosą na trzy miesiące przed expiracyą trwającej jeszcze dzierżawy do niej żądanie i jeżeli dotychczasowy dzierżawca przyjmie obowiązek płacenia o 20% wyższego czynszu rocznego.

§. 27. Rozwiązanie umowy o dzierżawę polowania gminnego nastąpi w razie niedopełnienia przez dzierżawcę warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych, do których przywiązany będzie rygor rozwiązania umowy, oraz w wypadkach objętych §§. 18, 20, 24, 25, 26 niniejszej ustawy.

Polityczna władza powiatowa orzeka w pierwszej instancyi o rozwiązaniu umowy dzierżawnej polowania gminnego i w 14 dni po prawomocności orzeczenia, zarządzi wydzierżawienie na nowo polowania gminnego.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 28. Uprawnieni do samoistnego polowania, jakoteż dzierżawcy polowania gminnego, winni są najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy, pod zagrożeniem kary, ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej do rozległości obszaru liczbie osób, zamieszkałych w granicach okręgu myśliwskiego i tych do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej przedstawić.

§. 29. Strażnikiem łowieckim może być każdy poddany państwa Austriacko - Węgierskiego umysłowo i fizycznie zdrowy, który ukończył lat 20 życia, pod względem nienagannego prowadzenia się zasługuje na zaufanie i co do którego nie zachodzą przeszkody w otrzymaniu karty myśliwskiej.

W razie trudności przedstawienia tego rodzaju osób na strażników łowiectwa, mogą uprawnieni do wykonywania prawa polowania sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wyżej od strażników łowieckich wymagane.

§. 30. Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka, ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską, jakoteż krótką szablę; wolno im jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim, tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.

Straż łowiecka nosi przepisane dla nich odznaki, a wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z d. 16. czerwca 1872 (Nr. 84 D. u. p.).

B. Przepisy o ochronie.

§. 31. Namiestnictwo oznaczy w drodze rozporządzenia pory ochronne dla zwierząt i ptaków w §. 2. niniejszej ustawy uznanych za łowcze, których zatem niewolno w tym czasie ścigać, zabijać i łowić.

Przepis ten jednak nie stosuje się do zarządzanych polowań w zamkniętych zwierzyńcach

§. 32. Co się tyczy ochrony niektórych ptaków i zwierząt pożytecznych w gospodarstwie, ustawy krajowe z d. 19. lipca 1869 (Nr. 26 D. u. kr.) i z d. 21. grudnia 1874 (Nr. 10 D. u. kr.) mają na przyszłość moc obowiązującą.

§. 33. Wyjątkowo, za poprzedniemi uwagami powiatowej władzy politycznej, dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd, a młodzieży z legowisk, w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 34. Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego, lub łowieckiego pożądanem ;

b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych, albo wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne, lub klęski elementarne ;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne w tej okolicy wyniszczeniem zagrożonej.

Z powodu takich zakazów, nie może sobie dzierżawca polowania gminnego rościć żadnej pretensyi do opustu z czynszu dzierzawnego.

§. 35. Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 36. Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracyach lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę, i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzyńców zamkniętych, przy sprzedaży jej winni wykazywać się świadectwem jej pochodzenia przez władze polityczne powiatowe, a ewentualnie przez władze celne graniczne potwierdzonem.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia władzy w myśl postanowienia §. 34, jak również skonfiskowanej w myśl postanowień §. 84. może się odbywać za okazaniem świadectwa jej pochodzenia, przez właściwą władzę polityczną powiatu stwierdzonego.

C. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 37. Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po za obrębem domowego i gospodarskiego obejścia, z wyjątkiem osób ze stanowiska urzędowego do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącemi za publiczną komunikę, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki obowiązany natychmiast złożyć w kancelaryi miejscowej władzy policyjnej.

§. 38. W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani ścigać, ani psami tropić zwierzynę i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemiakami, albo w rzędowy sposób burakami, kapustą, lub innymi wdalekich odstępach uprawianemi ziemiopłodami.

W czasie wyjątkowo mokrym, nie wolno na polach obsianych polować konno lub z nagonką nawet w jesieni i zimie.

§. 39. W najbliższem otoczeniu zabudowań można wprowadzić tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jednak do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, podczas polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób okolone.

§. 40. Zakazaniem jest polować na zwierzy-
nę łowną z nagonką, przez cały dzień w nie-
dziele, zaś w inny sposób dopiero po ukończeniu
nabożeństwa w miejscowych kościołach.

§. 41. Do chwytania zwierząt łownych nie
wolno zastawiać żelazek, łąpek i innych przy-
rządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek.
Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwie-
rzyny, która na jego obszarze zraniona przeszła
do obcego obszaru.

§. 42. Tropiące psy, tudzież koty włóczące
się po polach i lesie, mogą być przez uprawnio-
nego do polowania lub jego służbę łowiecką za-
bijane.

§. 43. Na zarządców lasowych, strażę leśne,
właścicieli samoistnych obszarów myśliwskich,
dzierżawców polowań, strzelców łowieckich
wkłada się obowiązek tępienia w każdej porze
drapieżnej i szkodliwej dzikiej zwierzyny, oraz
ptactwa w swoich obszarach.

§. 44. Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego
bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwen-
tarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwie-
rzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wy-
dostaniu się z tamtąd na zewnątrz.

§. 45. Zwierzyńkę uznaną za szkodliwą jako
to: niedźwiedzie, wilki rysie, zbiki, dziki, lisy
kuny leśne i domowe, tehurze, łasice, wiewiórki
i chomiki, wydry, a z ptaków wszelkie gatunki
orłów i sokołów, kobuzy, drzemliki, kanie, ja-
strzębie, krogulce, błotniaki (rybołowce), czaple,
mewy, puchacze, dzierzby, sroki, kruki — wolno
każdemu i w każdym czasie wszelkimi sposo-
bami tępić na swoim obszarze i przez to je na-
bywać, z zachowaniem jednak ostrożności dla
bezpieczeństwa osób i mienia wskazanych.

Z ptactwa uznanego §. 2. niniejszej ustawy,
za łowne, może właściciel gruntu chwycić i za-
bijać na swoją korzyść zapadłe na gruncie sta-
dami dzikie gęsi i kaczki.

O ile uprawnionym do rybołówstwa służą
dalej idące prawa, osądzić należy według prze-
pisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 46. Namiestnictwo może w drodze roz-
porządzenia inne jeszcze rodzaje i gatunki zwie-
rzyny zaliczać do szkodliwych. Również może
i poszczególne gatunki wyżej w §. 48. wymie-
nione wyłączyć z pod kategorii szkodliwych.

§. 47. W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawieni do polowania, obowiązku tępienia ich zadosyć nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na prośbę poszkodowanych:

a) uznać odpowiedzialnymi za tego rodzaju szkody tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swoich obszarach hodują;

b) udzielić osobom przedstawionym przez Zwierzchność gminy, bezpłatne certyfikaty myśliwskie, z dozwoleń tępienia z broni palnej, w obrębie oznaczonego obszaru dzików i innej wskazanej drapieżnej zwierzyny.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów, jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe władze policyjne zawiadomi.

§. 48. Do tępienia zwierząt uznanych w §. 45. za szkodliwe, może uprawniony do polowania używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych: jednakże z zachowaniem wszelkiej ostrożności, aby ztąd nie powstało niebezpieczeństwo dla ludzi i zwierząt pożytecznych. Dlatego też powinien ustawić znaki, które każdy może bez trudności spostrzedz i rozpoznać.

§. 49. Polityczna Władza powiatowa ma prawo w razie potrzeby, zarządzić pod swoim nadzorem dla wytępienia drapieżnych i szkodliwych zwierząt publiczne obławy, zawiadamiając o tem uprawnionych do polowania i zapraszając do udziału w nich strzelców nie posiadających kart ani certyfikatów myśliwskich.

Mieszkańcy gmin w interesie, których publiczna obława nakazaną została, mają obowiązek na wezwanie władzy brać udział bezpłatny w nagonce.

§. 50. Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny prócz tej, dla wytępienia której, została obława zarządzoną.

Ubita zwierzyna w ten sposób pójdzie na korzyść tych, którzy ponoszą szkody od dzikich zwierząt w tej okolicy, podług zarządzenia Władzy mającej nadzór nad obławą.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązkach odszkodowania.

§. 51. Uprawniony do wykonywania polowania, ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

- a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez psy tych osób,
- b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne, z wyjątkiem przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek na gruncie, i nie zebranych jeszcze ziemiopłodach,
- c) szkodę wyrządzoną przez zwierzęta uznane za szkodliwe w myśl §. 47 lit. a niniejszej ustawy.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 52. Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzynców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 53. Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszycieli, ogni nocnych i t. p. Gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę jakie zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 54. Także uprawniony do polowania, może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód przez zwierzynę wyrządzanych, za pomocą ogrodzeń i innych środków ostrożności jednak w taki sposób,

aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 55. Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach, warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów, właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie.

§. 56. Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być oszacowanie tej szkody i oznaczenie wynagrodzenia odłożone do czasu, gdy plony już dojrzały.

§. 57. Przy ocenianiu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrzędzonej przez polowanie i zwierzynę, należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

Należy również uwzględnić i tę okoliczność, gdyby na gruntach gdzie szkoda nastąpiła, poszkodowany przez ponowną uprawę na tym samym gruncie i w tym samym roku, mógł jeszcze część swoich strat odzyskać.

B. Postępowanie.

§. 58. Naczelnik gminy wraz z dwoma asesorami (przysiężnymi), rozstrzyga w pierwszej instancyi wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód wyrządzonych przez polowanie i łowne zwierzęta tak w gminie, jak i na obszarze dworskim w poruczonem zakresie działania.

§. 59. Jeżeli za wyrządzoną szkodę odpowiada właściciel, albo przełożony obszar dworskiego, lub jeżeli poszkodowaną jest jedna z osób do przeprowadzenia dochodzenia i rozstrzygania w myśl §. 58 powołanych, natenczas do postępowania i orzekania w pierwszej

instancyi powołaną jest polityczna władza powiatowa.

§. 60. Zarządzenie dochodzenia, ma nastąpić na żądanie poszkodowanego.

§. 61. Sprawdzenie istoty czynu, ma wcześniej przeprowadzić przełożony gminy, a względnie polityczna władza powiatowa za przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, i zebrać możliwe dowody; a jeżeli zachodzi potrzeba, zarządzić bezzwłoczne oszacowanie szkody. Następnie powinien usiłować doprowadzić do zgody, a jeżeli to nie nastąpi, wydać orzeczenie i oznaczyć wysokość wynagrodzenia z uwzględnieniem przepisów zamieszczonych w §. 53, do 59 niniejszej ustawy.

§. 62. Do oszacowania szkody wyrządzonej w ziemiopłodach przez polowanie lub zwierzynę, powołaną jest przede wszystkim straż polowa ustanowiona w myśl ustawy polnej z dnia 17. Lipca 1876. (Nr. 29 Dz. u. kr.) Jeżeli jednak szkoda według mniemania polowego przewyższa kwotę 5 zł. w takim razie przełożony gminy zarządzi oszacowanie takowej przez jednego przysięgłego detaksatora, również w moc powyższej ustawy polowej przez powiatową władzę polityczną ustanowionego.

Przełożony gminy, a względnie polityczna władza powiatowa, przyzna detaksatorowi za każdorazową czynność odpowiednie wynagrodzenie.

§. 63. Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego kwotę 15 zł., wtedy w orzeczeniu można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 15 zł., a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnej drogi sądowej.

§. 64. Orzekająca władza w sprawach o szkody wyrządzone przez polowanie lub zwierzynę, stosować się ma przy wydawaniu orzeczeń do rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 5. Marca 1858. r. (Nr. 34 Dz. u. p.).

§. 65. Od orzeczenia przełożonego gminy, służy rekurs do właściwej władzy politycznej powiatowej. Rekurs wnieść należy do przełożonego gminy ustnie lub na piśmie w ciągu 8 dni licząc od dnia ogłoszenia, względnie doręczenia

orzeczenia. W przypadkach których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancją, obowiązują co do dalszego rekursu ogólne przepisy. Przeciw dwom jednobrzmiącym orzeczeniom, nie ma dalszego rekursu.

Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca.

§. 66. W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, umowy odmiennie od postanowień niniejszej ustawy, których jednak dochodzenie odbywać się ma na zwykłej drodze prawa.

IV. Karty myśliwskie.

§. 67. Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§ 68. Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karta myśliwska może być także obcym, to jest osobom nie zamieszkałym w Galicyi, przez tutejszo krajową polityczną władzę powiatową wydana.

§. 69. Karta myśliwska wystawiona być może na rok, albo na trzy lata kalendarzowe.

Certyfikaty wydawane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 32. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z bezpłatnych certyfikatów.

§. 70. Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie na osobę na której nazwisko opiewa; nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do

polowania z wyjątkiem, gdy idzie o tępienie szkodliwej zwierzyny na swoim gruncie (§. 48).

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organom bezpieczeństwa.

§. 71. Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł., za trzyletnią 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie nauki.

Certyfikaty wystawiane według §§. 49 i 64 nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa, odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąść można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 72. Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, a dla uczniów szkoły lasowej Dyrekcya; zaś dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom.

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinni;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w teźże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny, o kartach myśliwskich, wreszcie za przekroczenie z §. 38. niniejszej ustawy.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach wyżej pod lit. c), e) i f) wymienionych.

§. 73. Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 75.) okoliczności wykluczających.

Toż samo stosuje się i do certyfikatów.

V. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 74. Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach, kompetencji naczelnika gminy, politycznej władzy powiatowej, albo Namiestnictwa.

§ 75. Namiestnictwo w wypadkach przewidzianych paragrafami 2, 31 i 46 przed wydaniem swoich rozporządzeń, ma zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

§. 76. Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 77. C. k. żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, straże myśliwskie i straże polowe mają obowiązek czuwania nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości miejscowej władzy policyjnej, dla doniesienia o tem politycznej władzy powiatowej.

§. 78. Właściciele i dzierzawcy polowania i ich straż myśliwska, tudzież inne organa powołane do utrzymania porządku, mogą każdego nieprawnie polującego na cudzym obszarze myśliwskim, jeżeli nie daje poznać swego nazwiska, lub zamieszkanie jego nie jest znanem, zaprowadzić do miejscowej władzy policyjnej, dla zbadania jego osobistości.

§. 79. Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszonym być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa, do Ministerstwa.

W wypadkach, w których porozumienie między polityczną władzą powiatową a Wydziałem Rady powiatowej nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekała w pierwszej instancji.

§. 80. Rekurs wcoześnie wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadku w §. 18. przewidzianego, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcie możliwych szkód, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

VI. Przekroczenia i kary.

§. 81. Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 5 do 50 zł. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do stu reńskich. W razie niewypłacalności skazanego, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 5 zł. liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 82. W wypadkach przekroczeń §§. 31, 33, 35, 36, których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, a względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 40, 48, orzec należy utratę zakazanych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy, lub nie.

§. 83. W razie zajęcia przyrządów zakazanych §. 40 i 48. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie osób, które się nimi posługiwały.

§. 84. Uznane za przepadłe (skonfiskowane) zwierzyzna, strzelby i przyrządy, sprzedawane być mają przez naczelnika gminy, ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego w drodze publicznej licytacji na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak, należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 85. Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia, nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowanie, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa, co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.

§. 86. Jeżeli o przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 3 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, nie będzie wniesiona żadna skarga lub doniesienie, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia Władzy odnośnej od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 87. Co do właściwości politycznych Władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólne obowiązujące przepisy w administracyjnym postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa.

